

## Винаходи українців у ІТ-галузі (головна)

Сьогодні світове ІТ-співтовариство з повагою згадує імена українських науковців, які зробили значний внесок у розвиток інформаційних технологій. Їхні винаходи та розробки стали невід'ємною частиною сучасного цифрового світу.

Відправимося в подорож крізь час, щоб познайомитися з деякими з них, починаючи з глибин ХХ століття, де зароджувалися основи комп'ютерних технологій, і сягаючи вершин сучасних інновацій.

Видатні українські ІТ-фахівці своїми знаннями, талантом і наполегливістю змінюють світ на краще. Їхній внесок у розвиток інформаційних технологій неоціненний, і ми пишаємося тим, що вони – наші співвітчизники.

Відео: Історії українського ІТ, <https://www.youtube.com/watch?v=PG8QoaTG1kc>

## Комп'ютери та комп'ютерні мережі

У 1951 році у Феофанії, під Києвом, Сергій Лебедєв та його команда створили один з перших у Європі цифрових комп'ютерів.

**Мала електронна обчислювальна машина (МЕОМ)** займала 60 кв.м і працювала з небаченою на той час швидкістю – 3000 операцій за хвилину. МЕОМ навіть "здавала іспити" комісії Академії Наук, бо машинному інтелекту не довіряли.

Позмагатися із потужністю МЕОМ могли лише комп'ютери IBM, які виготовляли у США.

Фото: МЕОМ, <https://imglife.pravda.com.ua/images/doc/b/2/b2b96ff-0new-kyiv-34x14.jpg>

Джерело: Інтернет-видання Українська правда, <https://life.pravda.com.ua/society/2019/11/23/239002/>

**Любомир Романків**, уродженець місті Жовква Львівської області, працюючи в компанії IBM, винайшов метод виготовлення тонкоплівкових мікроголовок для запису інформації. Саме завдяки цій технології у 1969 році змогли з'явитися жорсткі диски для комп'ютерів.

Стів Возняк поклав в основу свого першого персонального комп'ютера саме ці диски, куплені в IBM, після чого стартапом зацікавився Джобс.

Крім того, Любомир Романків винайшов технологію пайки для чіпів, яка використовується для виготовлення сучасних мікросхем, присутніх в усіх комп'ютерах.

Українець є автором та співавтором 67 патентів і 180 наукових відкриттів, а його біографія і досягнення розміщені в Залі національної слави США.

Фото: Любомир Романків, [https://cityhost.ua/dm/upload\\_img/1659007824.webp](https://cityhost.ua/dm/upload_img/1659007824.webp)

Джерело: СітіХост, <https://cityhost.ua/uk/blog/izobreteniya-ukraincev-v-it-otrasli.html>

**Головний кібернетик України Віктор Глушков** у 1964 році створив електронну систему обміну економічною інформацією. Вона мала збирати дані, обробляти їх в обчислювальних центрах і передавати до центрів планування.

Система могла стати першою всесвітньою павутиною, якби не супротив радянських лідерів. Вони вирішили, що ідея занадто новаторська, а ручне управління процесами – ефективніше.

На той час американці лише починали розробляти Arpanet – прототип сучасної павутини.

Фото: Глушков В.М. на технологічній зустрічі,  
<https://imglife.pravda.com.ua/images/doc/e/f/efc815a-glushkov.jpg>

Джерело: Інтернет-видання Українська правда, <https://life.pravda.com.ua/society/2019/11/23/239002/>

### Програмне забезпечення

Першу мову програмування високого рівня для комп'ютера створила українка **Катерина Ющенко**.

Вона розробила її у 1955 році і назвала "Адресною мовою програмування". Завдяки їй можна було писати програми, які не залежали від місця у пам'яті комп'ютера. Адресну мову використовували на всіх вітчизняних комп'ютерах першого покоління «Дніпро», «Київ», М20, «Урал», «Мінськ».

Мови програмування Fortran, Cobol і Algol з'явилися на кілька років пізніше.

Катерина Ющенко активно працювала над стандартизацією мов програмування КОБОЛ, ФОРТРАН-2, АЛГАМС, АЛГОЛ-68, АДА, ФОРТРАН-77, Паскаль, ПЛ/1, Сі.

Фото: Катерина Логвинівна Ющенко,  
[https://se.khai.edu/wp-content/uploads/2021/03/Yushchenko2019\\_1.jpg](https://se.khai.edu/wp-content/uploads/2021/03/Yushchenko2019_1.jpg)

Джерело: Кафедра інженерії програмного забезпечення ХАІ, <https://se.khai.edu/zhinky-v-it/>

### Держава в смартфоні

Держава у смартфоні – це не перспектива далекого майбутнього, а нова реальність. Дія посіла важливе місце в життях українців: застосунком користується понад 20 мільйонів громадян. Це кожен другий житель нашої держави.

Україна стала першою країною у світі, яка узаконила електронні паспорти й прирівняла їх до паперових. Зміна місця реєстрації онлайн, податкова в декілька кліків, електронні петиції, е-підпис у смартфоні, автоматична реєстрація ФОП і ще багато революційних для України та світу послуг уже доступні на порталі та в застосунку Дія.

Дія – це революційний продукт, який не схожий на застосунки інших держав. Він працює швидше як Uber, Booking, Airbnb, PayPal.

Дія кардинально змінила філософію відносин держави та громадян. Завдяки застосунку держава перетворилася на зручний сервіс, з яким кожен може взаємодіяти у кілька кліків, не виходячи з дому.

Джерело: Урядовий портал,  
<https://www.kmu.gov.ua/news/derzhava-u-smartfoni-diieiu-korystuetsia-ponad-20-milioniv-ukraintsiv>

Фото: Цифрова держава, [https://naglyad.org/wp-content/uploads/2020/02/diia\\_ua.png](https://naglyad.org/wp-content/uploads/2020/02/diia_ua.png)

### Штучний інтелект

Єгор Анчишкін – розробник **технології розпізнавання облич**.

Ми вже звикли до функції розпізнавання облич та предметів на мобільних телефонах, але навряд чи багато українців знає, що її розробив наш земляк Єгор Анчішкін.

Можна сказати, що розробник зумів зазирнути в майбутнє, адже на момент створення компанії Viewdle (2006 рік), яка розробила додаток, ще не було такої моди робити селфі на смартфон, та і про Facebook мало хто чув.

Технологія Анчішкіна була дійсно революційною, але потребувала серйозних інвестицій. У той же час Google після купівлі YouTube шукав способи покращити пошук відео, використовуючи не лише опис, а й сам вміст роликів. У 2012 році Анчішкін продав свій стартап компанії Google за 35 мільйонів доларів, що стало угодою року в українському ІТ.

Фото: Єгор Анчішкін, [https://cityhost.ua/dm/upload\\_img/1659007906.webp](https://cityhost.ua/dm/upload_img/1659007906.webp)

Джерело: СітіХост, [https://cityhost.ua/dm/upload\\_img/1659007875.webp](https://cityhost.ua/dm/upload_img/1659007875.webp)

У 2009 році українці Макс Литвин, Алекс Шевченко та Дмитро Лідер заснували **Grammarly** – онлайн-платформу на основі штучного інтелекту для допомоги у спілкуванні англійською мовою (<https://www.grammarly.com>). Їхньою метою було допомогти людям писати та спілкуватися ефективніше.

Grammarly пропонує інтуїтивно зрозумілий інтерфейс у режимі реального часу для людей, де б вони не вводили текст – незалежно від того, чи потрібна вам допомога ШІ при написанні тексту на комп'ютері, мобільному пристрої чи на веб-сайтах у вашому браузері.

Grammarly підвищує якість письмового спілкування, пропонуючи рекомендації щодо правильності (граматика та механіки письма), чіткості (стислість та зрозумілість), захопливості (словниковий запас та розмаїття) та тону повідомлення (формальність, ввічливість і впевненість)

Джерело: Grammarly, <https://www.grammarly.com/about>

Фото: Засновники Grammarly, [https://static-web.grammarly.com/1e6ajr2k4140/DFhWiubvvRbRZo8Rwikaa/8716ba8a94b34ef46a3ba805ac3103cd/Frame\\_1185.png?w=1280&fm=webp](https://static-web.grammarly.com/1e6ajr2k4140/DFhWiubvvRbRZo8Rwikaa/8716ba8a94b34ef46a3ba805ac3103cd/Frame_1185.png?w=1280&fm=webp)